01/10/2022

Βυζαντινό Μουσείο – Μακρινίτσα: Ξεκινούν τα εκπαιδευτικά προγράμματα και οι δραστηριότητες

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Δημητριάδος και Αλμυρού / Παιδεία και Πολιτισμός

Το **Μουσείο Βυζαντινής Τέχνης και Πολιτισμού Μακρινίτσας** προκειμένου να ανταποκριθεί στον μορφωτικό και επικοινωνιακό του ρόλο, πραγματοποιεί και τη φετινή χρονιά (2022-2023) στοχευμένες εκπαιδευτικές επισκέψεις, δράσεις και προγράμματα, καλώντας εκπαιδευτικούς και μαθητές των σχολείων της **Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Μαγνησίας** να επισκεφθούν το Μουσείο και να λάβουν μέρος σε αυτά. Στόχος είναι οι μαθητές να ανακαλύψουν με πρωτότυπους και παιγνιώδεις τρόπους τις ποικίλες μορφές τέχνης των βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων, αλλά και πτυχές της πλούσιας τοπικής ιστορίας. Τα προγράμματα απευθύνονται σε μαθητές **Νηπιαγωγείου, Δημοτικού, Γυμνασίου** και Λυκείου. Κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων τηρούνται όλα τα προβλεπόμενα μέτρα για την αποφυγή της διασποράς του Covid-19.

Αναλυτικότερα, τα προσφερόμενα εκπαιδευτικά προγράμματα και δράσεις του Μουσείου Βυζαντινής Τέχνης και Πολιτισμού Μακρινίτσας για τη σχολική χρονιά 2022-2023 είναι τα παρακάτω:

1ο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Μια Εικόνα, χίλιες λέξεις»

Οι μεταβυζαντινές εικόνες της Συλλογής αποτελούν την αφορμή για τη γνωριμία των μαθητών με την τέχνη, την τεχνική και τα νοήματα της βυζαντινής εικόνας. Τη νοερή επίσκεψη στο εργαστήρι του βυζαντινού ζωγράφου ζωντανεύει σχετική αφήγηση, βιντεοπροβολή και μουσειοσκευή με τα υλικά και τις φάσεις κατασκευής της βυζαντινής εικόνας. Έμφαση δίνεται στη διάταξη των εικόνων στο τέμπλο, σε επιλεγμένες παραστάσεις εικόνων και στην ανακάλυψη των μυστικών τους νοημάτων, στη διερεύνηση των εικονογραφικών τύπων της **Παναγίας Βλαχερνίτισσας και Οδηγήτριας,** στη γνωριμία με τους δημιουργούς των εικόνων, μεταξύ των οποίων και ο λαϊκός **ζωγράφος Θεόφιλος**. Ομαδικές και ατομικές δραστηριότητες, συμπλήρωση φυλλαδίων και χειροτεχνίες στόχο έχουν να καλλιεργήσουν την παρατήρηση, την αυτενέργεια και την καλλιτεχνική δημιουργική έκφραση των παιδιών. Αντίστοιχη εκπαιδευτική δράση με τίτλο *«Στης Μακρινίτισσας την αγκαλιά»* προσφέρεται για τα παιδιά της προσχολικής και πρωτοσχολικής ηλικίας.

2ο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Ένα δένδρο αφηγείται …»

Οι μαθητές μέσα από το αφήγημα του δέντρου που έγινε τέμπλο ξυλόγλυπτο στα χέρια του ταγιαδόρου ανακαλύπτουν την ξυλογλυπτική τέχνη του παρελθόντος. Την αφήγηση πλαισιώνει σχετική βιντεοπροβολή και μουσειοσκευή με τα εργαλεία του ξυλογλύπτη. Στη συνέχεια, μέσα από την παρατήρηση τμημάτων αυθεντικών ξυλόγλυπτων τέμπλων της Συλλογής του Μουσείου, αλλά και με τη βοήθεια πλούσιου εποπτικού υλικού, ενημερώνονται για τη θέση και το συμβολισμό του τέμπλου στο χριστιανικό ναό, για την αρχιτεκτονική του δομή και εξέλιξη, για τα διακοσμητικά θέματα και τη διάταξη των εικόνων που το στολίζουν. Ειδικότερα, η γνωριμία με τα ξυλόγλυπτα τέμπλα εκκλησιών της Μακρινίτσας συμβάλλει στην επαφή των μαθητών με την τοπική καλλιτεχνική παράδοση. Το πρόγραμμα ολοκληρώνεται με ομαδικές και ατομικές εκπαιδευτικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες που στοχεύουν στην εμπέδωση και την εφαρμογή των γνώσεων που αποκτήθηκαν και στην ανάπτυξη της δημιουργικής φαντασίας των μικρών επισκεπτών.

3ο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Από τη Μακρινίτσα … στους Αγίους Τόπους»

Τα ζωγραφικά Προσκυνητάρια ή Αγιοταφίτικα είναι ενθυμήματα που έφερναν μαζί τους όσοι πήγαιναν να προσκυνήσουν στους Αγίους Τόπους. Τρία μεγάλων

διαστάσεων **Προσκυνητάρια των Αγίων Τόπων** στη Συλλογή του Μουσείου ταξιδεύουν τους μικρούς επισκέπτες στην προσφιλή όσο και παράτολμη συνήθεια του παρελθόντος, στο μακρινό και πολλές φορές επικίνδυνο ταξίδι των προσκυνητών από τον τόπο τους μέχρι τα Ιεροσόλυμα. Με την παρατήρηση των επιμέρους σκηνών των Προσκυνηταρίων οι μαθητές ανασυνθέτουν την τοπογραφία των ιερών προσκυνημάτων που σχετίζονται με τη ζωή του Χριστού. Στη συνέχεια, μέσα από ένα παιχνίδι ρόλων μεταμορφώνονται σε «προσκυνητές» και με τη βοήθεια ενός επιδαπέδιου παιχνιδιού ξεκινούν για τα Ιεροσόλυμα. Ποιες όμως «εκπλήξεις» τους περιμένουν στην πορεία τους; Θα καταφέρουν να εκπληρώσουν το σκοπό του «ιερού» ταξιδιού; Σας περιμένουμε για να το ανακαλύψουμε μαζί.

4ο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Άρτος ο επιούσιος»

Το σιτάρι, το αλεύρι, το ψωμί συνδέονται με τα ήθη και έθιμα της ελληνικής κοινωνίας από την αρχαιότητα και το Βυζάντιο μέχρι τους νεότερους χρόνους και τη σύγχρονη εποχή. Ιδιαίτερα, το σιτάρι και το ψωμί κατέχουν ξεχωριστή θέση στη λειτουργική ζωή της Εκκλησίας, στα μυστήρια, στις χαρές και τις λύπες της ελληνικής οικογένειας. Αφόρμηση για το θέμα αποτελούν μουσειακά εκθέματα που σχετίζονται με τον ευχαριστιακό άρτο, ενώ τη διαθεματικότητα του προγράμματος υποστηρίζουν μουσειοσκευή με τα παραδοσιακά σύνεργα και σκεύη παρασκευής του ψωμιού, καθώς και διαδραστική βιντεοπροβολή με πλούσιο εποπτικό υλικό. Στο βιωματικό εργαστήρι τα παιδιά παρασκευάζουν το δικό τους παραδοσιακό «πρόσφορο», ενώ μέσα από ένα παιχνίδι λόγου και παντομίμας παρουσιάζουν τον κύκλο παραγωγής του ψωμιού. Αντίστοιχη εκπαιδευτική δράση με τίτλο *«Πες αλεύρι»* προσφέρεται για τα παιδιά της προσχολικής και πρωτοσχολικής ηλικίας. Στις παραλλαγές του προγράμματος εντάσσονται και άλλες δράσεις με αναφορά στην ελληνική παράδοση, στις οποίες τα παιδιά παρασκευάζουν Χριστόψωμα την περίοδο των Χριστουγέννων, την κυρά – Σαρακοστή την περίοδο της **Μεγάλης Τεσσαρακοστής** και τα Λαζαράκια πριν τη γιορτή του Λαζάρου.

5ο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Αμπέλι μου πλατύφυλλο»

Η καλλιέργεια της αμπέλου, ευρύτατα διαδεδομένη στον ελληνικό χώρο από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, υπήρξε συνυφασμένη με την καθημερινή ζωή των Ελλήνων. Από την **αρχαία Ελλάδα στο Βυζάντιο και από την Τουρκοκρατία** μέχρι τους νεότερους χρόνους, το αμπέλι, το σταφύλι, το κρασί συνδέονται με την αρχαία θρησκεία, τη χριστιανική πίστη και τη λαϊκή μας παράδοση, αποκτώντας διαχρονικά νέους συμβολισμούς και νοήματα.

Παράλληλα, η άμπελος και τα παράγωγά της ενέπνευσαν γόνιμα τη ζωγραφική, τη

γλυπτική, την ποίηση, τη χριστιανική λατρεία, τα ήθη και τα έθιμα. Με αφορμή ένα παιχνίδι παρατηρητικότητας, οι μαθητές περιέρχονται τις συλλογές του Μουσείου, ανακαλύπτουν το μοτίβο της αμπέλου όπως αυτή αποτυπώνεται σε κεντητά λειτουργικά και ιερατικά άμφια, σε ξυλόγλυπτα, σε αντικείμενα αργυροχρυσοχοΐας, ενώ η εικόνα του **Χριστού ως Αμπέλου,** τους βοηθά να εμβαθύνουν και να αντιληφθούν κρυμμένους συμβολισμούς και αξίες ζωής διαχρονικές. Το πρόγραμμα ολοκληρώνεται με εικαστικό εργαστήριο που στοχεύει στην εμπέδωση μέσα από την τέχνη της αξίας της συνύπαρξης, της συνεργασίας και της συμπληρωματικότητας σε κάθε κοινότητα.

6ο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Σαν τη φλογίτσα του κεριού»

Το φως είναι προϋπόθεση της ζωής. Φυσικό και τεχνητό, έπαιξε διαχρονικά καθοριστικό ρόλο στην καθημερινή και θρησκευτική ζωή των ανθρώπων. Στην χριστιανική πίστη ο Χριστός είναι «το φως του κόσμου», ενώ στους ναούς πολύ νωρίς χρησιμοποιήθηκαν τεχνητές πηγές φωτισμού, όπως το λυχνάρι, το καντήλι, το κερί. Με αφορμή ένα παιχνίδι έρευνας και παρατηρητικότητας, οι μαθητές ανακαλύπτουν εκθέματα των συλλογών του μουσείου που συνδέονται με το καντήλι και το κερί και εστιάζουν στους βαθύτερους συμβολισμούς που κρύβει το άναμμα κεριών, λαμπάδων, καντηλιών στο ναό. Στόχος είναι οι νεαροί επισκέπτες να συνδέσουν τις νέες πληροφορίες με τα προσωπικά τους βιώματα. Στη συνέχεια, μέσα από βιντεοπροβολή τα παιδιά ανακαλύπτουν το επάγγελμα του κηροποιού και την παραδοσιακή τεχνική παραγωγής του κεριού, τα σύγχρονα είδη, αλλά και τις εφαρμογές του υλικού στην τέχνη από την **εποχή των Φαγιούμ** μέχρι τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία. Το πρόγραμμα ολοκληρώνεται με ατομικές εκπαιδευτικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες που στοχεύουν στην εφαρμογή των γνώσεων που αποκτήθηκαν και στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας και φαντασίας των μικρών επισκεπτών.

Αντίστοιχη εκπαιδευτική δράση με τίτλο *«Ντίλι ντίλι το καντήλι»* προσφέρεται για παιδιά προσχολικής και πρωτοσχολικής ηλικίας.

Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα θα υλοποιείται στο χώρο του μουσείου από τον Ιανουάριο του 2023.

Εκπαιδευτικές δραστηριότητες

Στο πλαίσιο της νέας εκπαιδευτικής δράσης «Μια εικόνα αφηγείται» οι μαθητές θα

έχουν τη δυνατότητα «να διαβάσουν» την ιστορία των εικόνων της Γέννησης και της Ανάστασης του Χριστού μέσα από τις αντίστοιχες εικόνες της Συλλογής του Μουσείου. Η δράση περιλαμβάνει εικαστικό εργαστήρι κατασκευής χριστουγεννιάτικης ή πασχαλινής ευχετήριας κάρτας και συνδυάζεται με τις δύο κορυφαίες γιορτές του χριστιανικού εορτολογίου, τα Χριστούγεννα και το Πάσχα.

Επίσης, στην εκπαιδευτική πολιτική του Μουσείου Βυζαντινής Τέχνης και Πολιτισμού Μακρινίτσας εντάσσονται οργανωμένες εκπαιδευτικές επισκέψεις σχολείων μετά από συνεννόηση, ενώ σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς είναι δυνατή η παραγωγή εκπαιδευτικών φύλλων σε επιλεγμένα θέματα που σχετίζονται με τα εκθέματα του Μουσείου και είτε συνδέονται με το αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου είτε με συναφή πολιτιστικά προγράμματα.

Για να δηλώσετε συμμετοχή στα προτεινόμενα εκπαιδευτικά προγράμματα μπορείτε να επικοινωνήσετε με την υπεύθυνη εφαρμογής των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Μουσείου, κα Γκαραγκούνη Καλλιόπη, Μουσειολόγο. Στοιχεία επικοινωνίας: 6978668632 & 2428090016, e-mail: , καθημερινά από τις 10.00 το πρωί έως τις 6.00 το απόγευμα.